

وان گوگ عکاسان

درباره‌ی توهومی انادر، عکاس معاصر مراکشی

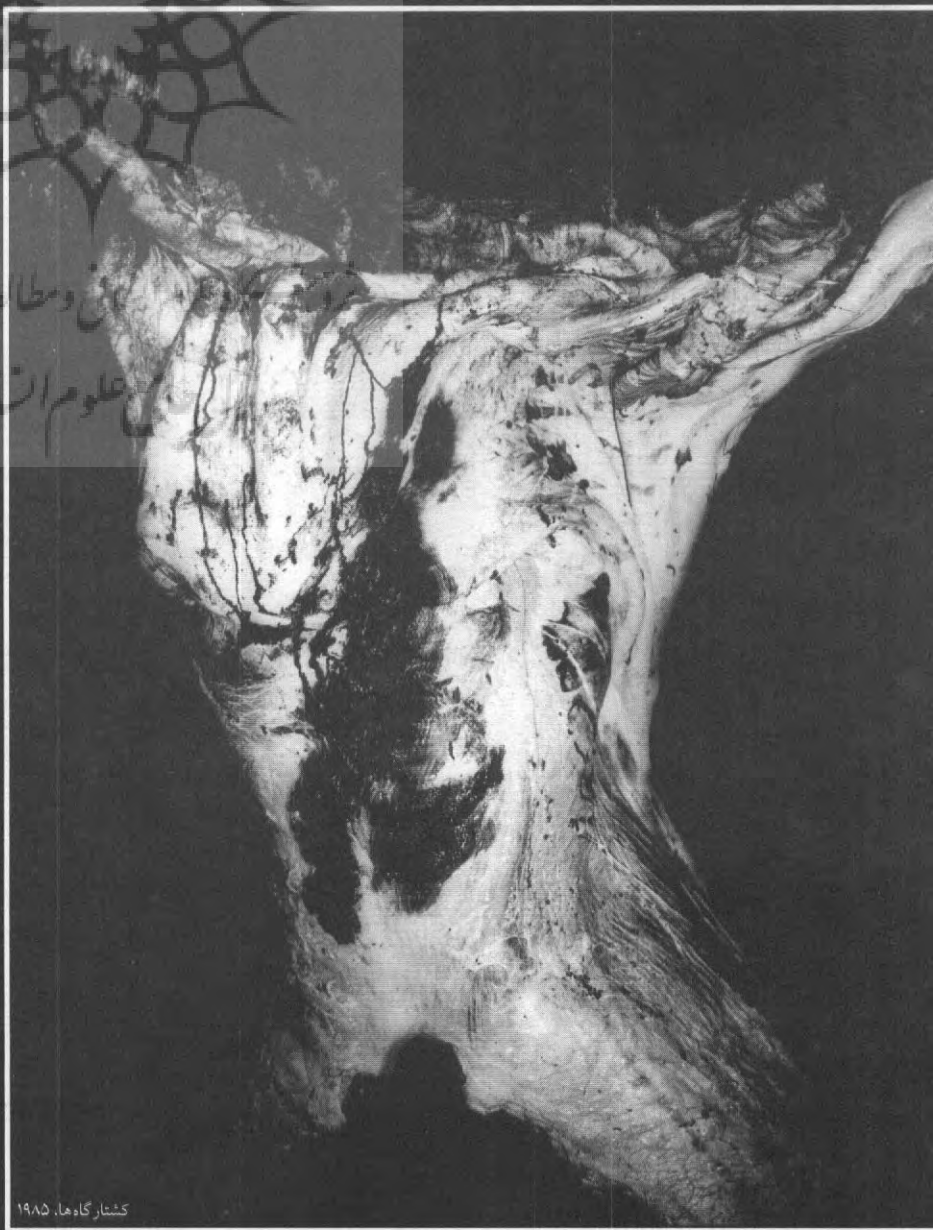
سید مهدی مقیم‌نژاد

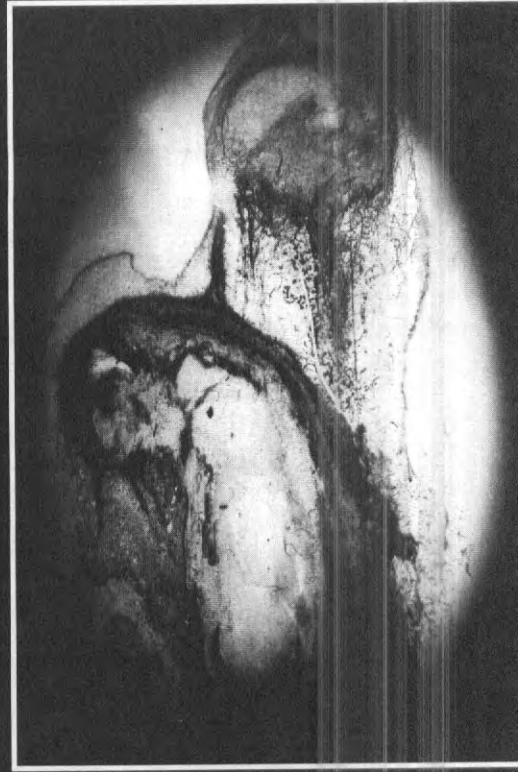
توهومی انادر (Touhumi Ennadre) عکاس معاصر مراکشی در سال ۱۹۵۳ در حومه‌ی شهر کازابلانکا به دنیا آمد و از سال ۱۹۷۵ در پاریس فعالیت‌های عکاسی خود را آغاز نمود. ماحصل سی سال تجربیات عکاسانه‌ی وی مجموعه عکس‌های گیرا و پیادماندنی است که در دو سوی فرم و محتوا، ما را با عکاس متفکر، مؤلف و بسیار کوشایی روبرو می‌گرداند. اسلوب عکاسی توهومی را در تمام دوران کاری‌اش می‌توان در قالب مؤلفه‌های ثابت و مشخصی در نظر گرفت: کاریست نگاتیوهای سیاه و سفید قطع بزرگ، نماهای بسیار بسته و جزئی‌نگر، و یک منبع نور مستقیم و موضعی که به دوربین قطع بزرگ (view camera) متصل بوده و هنگام عکاسی با شدت تمام بر سوژه‌ی روبرو می‌تابد. عکاس با همین شیوه‌ی بی‌تغییر در تمام مجموعه‌هایش در صدد طرح درونمایه‌ی موردنظر خود برمی‌آید. درونمایه‌ای که همچون اسلوب عکاسی او در تمام آثارش همسان است: مفهوم «مرگ» و باز نمود عکاسانه‌ی آن.

با همین پیش‌آگاهی از فضای کلی حاکم بر دنیای عکاسی توهومی، به شکلی بسیار مختصر، پروژه‌های عکاسی او را برمی‌شمیریم تا پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های بیان عکاسانه‌ی او نمودار گردد. توهومی در سال ۱۹۷۵ در حالی به زسانه‌ی عکاسی روی آورد که در زندگی شخصی به شکلی عینی و ملموس با موضوع مرگ مواجه شده بود: درگذشت مادر. او تصمیم گرفت تا از مراسم به خاک سپاری مادر عکاسی کند اما نتیجه‌ی کار مجموعه‌ی بسیار متفاوتی از کار درآمد. در عکس‌های پیاپی توهومی هیچ نشانی از عناصر اطلاع‌رسان سوگواری وجود ندارد. نه چهره‌های مصبت دیده، نه اشک، نه گور و نه تابوت. تمام آن‌چه عکاس برای توصیف تألم بازماندگان برمی‌گزیند، واکنش اندام آن‌ها در برابر مرگ است. نماهای بسته‌ای از عضلات منقبض دست‌ها، پیشانی و گونه‌ها.

توهومی به‌همین روال بنیان مجموعه‌های بعدی خود را پی می‌ریزد. بین سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۲، چهار سال از وقت خود را صرف مطالعه بدن انسان در قاره‌ی آسیا می‌کند. در این مجموعه (پشت، پا، دست‌ها) تأکید عکاس بر گذر زمان و استحاله‌ی آن در بدن انسان است. پوست‌ها و استخوان‌هایی که در سال‌شمار زندگی آدم‌ها دچار دگرگونی و از شکل افتادگی می‌شوند. او با کنارهم گذاری دوره‌های مختلف سنی بدن بر تفاوت‌های تکوینی آن اشاره می‌کند. به‌ویژه، نگاه مجموعه معطوف به اندام سالمندان است. کسانی که با ژست‌های خود، گویی در مقابل مرگ واکنس نشان می‌دهند.

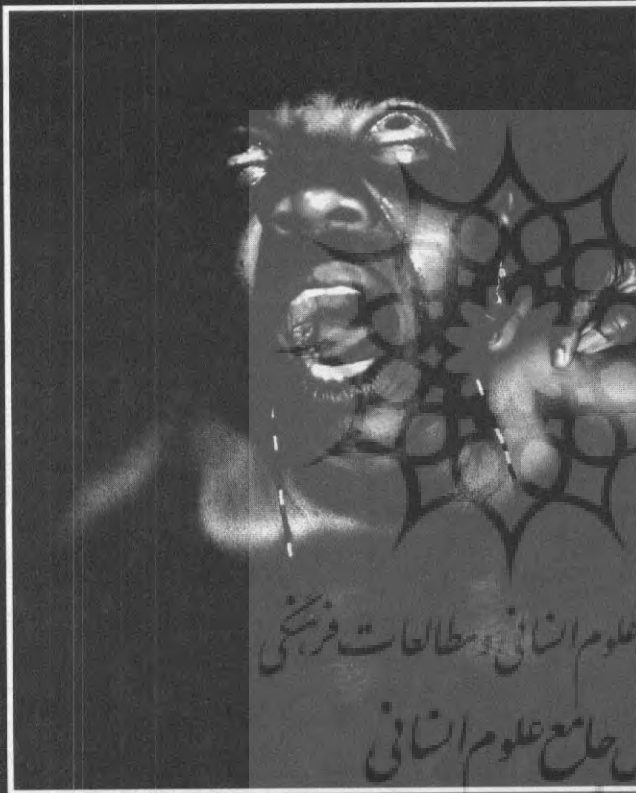
توهومی در سال‌های ۸۳-۱۹۸۲ در مجموعه‌ی «تولد» به شکلی بی‌سابقه خود را رو در روی زایمان چند نوزاد قرار می‌دهد. نگاه عکاس در قبال تولد آدمیزاد به شکل هراسناکی صریح و بی‌پرده است. او دقیقاً بر سویه‌های مشمئزکننده و

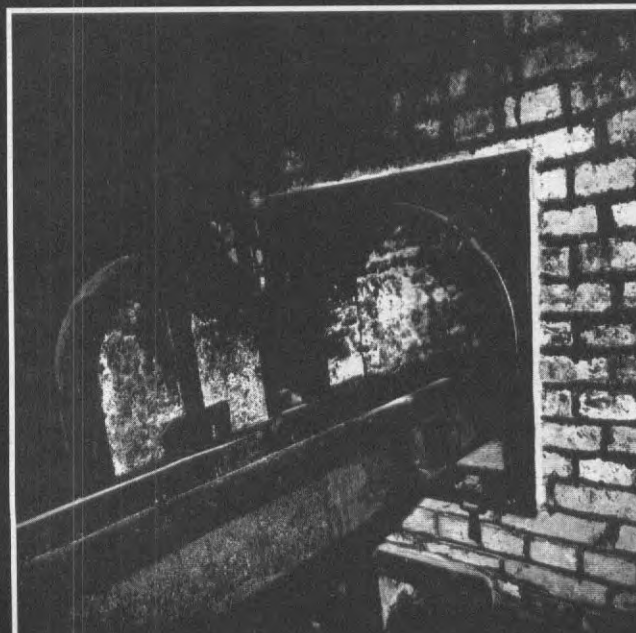

سنگ فرش‌ها و سنگ قبرها، ۹

تولد، ۸۳-۱۹۸۲

خلسه، ۹۵-۱۹۹۳

آب و تاب، ۹۶-۱۹۹۳

آزاده‌ی لحظه تولد تأکید می‌کند و جدال تن به تن کودک را در لحظه خروج از بدن مادر با دنیای بیرون به تصویر می‌کشد. نوع نگاه عکاس بی شباهت به گزارشگری یک صحنه نبرد نیست. اما عکاس با برگزیدن این موضوع سعی در بیان درونمایه‌ی خود نیز دارد. تولد به مثابه روی دیگر سکه مرگ یا «مرگی از پیش تعیین شده».

عکاس در سال ۱۹۸۵ در مجموعه‌ی «کشتارگاه‌ها» از منظر بی‌مفاوت به سراغ درونمایه‌ی مرگ می‌رود. ارایه‌ی نماهای بسته و موشکافانه‌ای از پیکر سلاخی شده‌ی جانوران به همراه حسی از خشونت و تنفر.

توهمی در سال ۱۹۸۷ با برگزیدن صحنه‌ی یک خودکشی در حومه‌ی پاریس یکی از شخصی‌ترین بیان‌های هنری خود را ارایه می‌دهد. «رد مرد خلق آویز شده» آن‌قدر شخصی است که او نام خودنگاره را بر آن می‌گذارد. عکاس پس از وقوع یک حادثه خودکشی از رد و آثار آن عکاسی می‌کند. مجموعه عکس در غیاب انسان، تصویرگر عناصری پراکنده است. سایه‌ی طناب، پوسته‌های روی دیوار، خطوط و لکه‌ها و سایه روشن‌هایی که به پیکره‌ای واحد معنا می‌بخشند. طرح سایه‌نما و شبگون یک انسان، سایر مجموعه‌های توهمی را نیز باید در همین راستا ارزیابی کرد. او در سال ۱۹۸۹ در مجموعه‌ی «سنگ فرش‌ها و سنگ قبرها» از سنگ قبرهای شهر فز در مراکش عکاسی می‌کند. در سال ۱۹۹۱ در مجموعه‌ی «نشانه‌های پارینه سنگی» جسد‌های پدیدار شده در اکتشافات باستان‌شناسی را به تصویر درمی‌آورد. در سال ۱۹۹۲ به ایشوویتس قدم می‌گذارد و در آن‌جا نیز، در غیاب انسان، عکس‌ها به نماهای بسته‌ای از پارچه‌های پاره پاره، نام و تبار یهودی‌ها بر دیوار، چمدان‌های شماره‌گذاری شده، خط‌ها و علامت‌ها و ... محدود می‌ماند. در سال‌های ۱۹۹۳-۹۵ به بنین، هائیتی و برخی دیگر از کشورهای آفریقایی قدم می‌گذارد و می‌کوشد به تعابیری دیگر از مرگ و نیستی در میان مناسک آیینی بومیان آفریقا دست یابد. مجموعه‌ی «خلسه» نگاه عمیق و رازورزانه‌ای است به رقص‌ها، هذیان‌ها و خلسه‌های شبانه‌ی پیکرهای سیاه بومیان و ...

اما در کنار سیر فعالیت‌های عکاسانه‌ی توهمی، نکته‌ی با ارزش دیگری نیز وجود دارد که در شکل‌گیری دنیای عکاسی او بسیار مؤثر است. به اعتقاد نگارنده، شاخصه‌ها و ویژگی‌های تجسمی آثار توهمی مرهون بازیافت هوشمندانه‌ی عکاس از تجربیات زیست خویش است.

با تأمل در زندگی‌نامه‌ی شخصی او پی می‌بریم که وجود نورهای محدود و مختصر، تمرکز بر پوسته جویبات و کاربست نظام‌مند نماهای بسته [در سطح ساختاری] و طرح دیگرگونه‌ی مفاهیمی چون مرگ و زندگی [در سطح محتوایی]، همگی از دل حوزه‌ی زیست فردی عکاسی برمی‌آیند. شاید اطلاق نام «وان گوگ عکاسی» از سوی منتقدین، افزون بر ویژگی‌های بصری اکسپرسیو، اشاره‌ای تلویحی به یگانه شدن هنر و زندگی فردی هنرمند نیز باشد. انگاره‌ای که در دنیای امروز عکاسی کمی غریب می‌نماید.

■ برای آگاهی بیشتر از زندگی و آثار توهمی انادر به مقاله‌ی مفصل دیگری به همین قلم رجوع کنید که در آن از رویکرد زندگی‌نامه‌ای در تحلیل زبان بصری عکاس بهره گرفته شده است. نور سیاه (تحلیلی بر آثار عکاسی توهمی انادر)، فصلنامه هنرنامه، تابستان ۱۳۸۳، شماره ۳۳

Honouring 60 Years of Paintings by
HANIBAL ALKHAS
 27 May-14 June 2005

بزرگداشت شصت سال نقاشی

**هانیبال
الخاص**

هانیبالی که میشناسم نه ارتشی از فیلهای جنگی دارد و نه قرار است
 تهدیدی برای هیچ امپراطوری باشد، اصلا کار تاژ نیست، پیرمرد نقاشی
 است ایرانی آشور. این روزها میشنوم که نقاشها میگویند من شاگرد
 هانیبال بودم یا نبودم. خوب، دنیا جای یله ای است، همیشه هم یله بوده!

اما یادمان باشد هانیبال آنقدر مهم هست که تاریخ هنر ما نتواند بدون
 نبودنش را فراموش کند، بنابراین به احترام شصت سال نقاشی کردن او.....

شهر روز نظری

افتتاحیه: ۶ خرداد ساعت ۱۶ تا ۲۰

نمایش فیلم: ۱۰ خرداد ساعت ۱۸

روز هانیبال: ۲۰ خرداد ساعت ۱۶ تا ۲۰

بازدید برای عموم ۷ تا ۲۴ خرداد، ساعت

۱۰ تا ۱۳ و ۱۶ تا ۲۰

روزهای ۱۳، ۱۴ و ۱۵ خرداد گالری تعطیل است.

تهران، خیابان ولیعصر بالاتر از نیایش خیابان چهارزی (رحیمی) شماره ۲۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

ایمان افسریان
IMAN AFSARIAN
 PAINTING EXHIBITION

نمایشگاه نقاشی در گالری آریا شنبه ۳۱ اردیبهشت تا پنجشنبه ۵ خرداد ۱۳۸۴
 ساعت ۴ تا ۸ بعد از ظهر - ولیعصر، بالاتر از سه راه عباس آباد، کوچه زرین، پلاک ۱۱، سالن ۱ گالری آریا

parspake

پارس پیک فعال در زمینه طراحی وب سایت و بازاریابی الکترونیکی
از شما دعوت به همکاری می کند.

طراح گرافیک با گرایش وب

اطلاعات بیشتر parspake.com/jobs و ۹ - ۸۵۱۰۸۱۸

فروش اینترنتی آثار هنری

برای اولین بار به صورت همزمان در آسیا،
اروپا، آمریکا و دیگر کشورهای جهان

از طریق یکی از معتبرترین بانکهای خارجی

sabkonlinegallery.com

امکان جستجوی آثار هنری بر اساس

- نام هنرمند
- موضوع
- تکنیک
- اندازه
- قیمت

هنرمندان می توانند برای ارائه آثار خود با ما تماس بگیرند
گالری پیک - تهران، خیابان کاندلی شمالی، پلاک ۹، واحد ۲
تلفن: ۸۸۸۲۴۵۷

D & P: ALI-KAZZAGHI 09122032873

سپهر
موسسه فرهنگی و هنری

کلاسهای طراحی و نقاشی
فیگوراتیو ساسان قره داغلو

خیابان حافظ، بالاتر از چهارراه کالج، کوچه بامشاد، پلاک ۱۲، زنگ همکف غربی - تلفن: ۸۸۰۵۸۴۵
۸۸۰۹۶۴۲

پروژه گرافیک انسانی و مطالعات فرهنگی
موسسه علوم انسانی

کنکور هنر
طراحی بایده و تخصصی
نقاشی - تصویرسازی - رانندگی
تکنیکهای تصویرسازی و نقاشی
تزیینت تابلو هنر و دکور
کامپیوتر گرافیک

آموزشگاه
هنرهای تجسمی
سرزمین باران
۶۴۱۴۰۳۶-۷
با مجوز رسمی از وزارت ارشاد اسلامی
خیابان انقلاب - ابتدای خیابان کالج - روبروی خیابان خوارک
پلاک ۸۴۹ - حلقه اول

www.afraavi.com

چاپ دوم پس از چهار ماه

نرم افزارهای
کاربردی
برای
طراحان گرافیک

Designed in April

چاپ دوم پس از چهار ماه

طراحان گرافیک
کانوهای
تبلیغاتی
و

Designed in April

چاپ سوم پس از یکسال

نظرات
طراحان گرافیک
چاپ
مناظره

Designed in April

آموزشگاه آزاد هنرهای تجسمی

گرافتک

با مجوز رسمی از مرکز گسترش آموزشهای هنری
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

GRAFTEC
ACADEMY OF ARTS

خیابان اصلی سعادت آباد، خیابان ۳۲، پلاک ۴۲/۲
تلفن: ۰۹۱۲۱۹۰۲۳۵۲ همراه: ۲۰۷۶۱۲۵

زیر نظر: بهرام غنوی

دوره های تخصصی نظارت بر چاپ، شیوه های چاپ، گرافیک و نرم افزارهای گرافیکی